

Кулікова Г. А.

<https://orsid.org/0009-0009-8062-828X>

Харківський національний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба

Рубльова Р. І.

<https://orsid.org/0009-0008-3962-8096>

Харківський національний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба

Нікіфоров І. А.

<https://orsid.org/0000-0001-5010-5749>

Харківський національний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба

ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК МЕДІАТОР ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ТЕРМІНОЛОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ОФІЦЕРІВ (НА ПРИКЛАДІ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ)

У статті досліджено комплексну проблему формування професійної комунікативної та термінологічної компетентності майбутніх офіцерів у системі дуальної освіти в умовах інтенсивної цифровізації військової сфери. З урахуванням положень Закону України «Про освіту» щодо впровадження дуальної форми навчання як засобу інтеграції теоретичних знань та практичних навичок, крізь призму теорії соціальних комунікацій проаналізовано роль штучного інтелекту (ШІ) як інтелектуального «цифрового містка» та активного медіатора професійного дискурсу.

Обґрунтовано, що впровадження технологій ШІ дозволяє суттєво зменшити семантичні втрати при передачі та декодуванні спеціалізованої військової інформації, що є критично важливим для уніфікації понятійного апарату з іноземними партнерами. У роботі детально розглянуто ШІ як інтелектуального посередника, що інтенсифікує взаємодію між академічною підготовкою та реальним бойовим досвідом, сприяючи досягненню високого рівня оперативної сумісності (interoperability) в межах стандартів НАТО.

Особливу увагу приділено аналізу ШІ-інструментів як «інтелектуальних агентів», що автоматизують зворотний зв'язок та адаптують освітні траєкторії до індивідуальних когнітивних потреб курсантів відповідно до вимог STANAG 6001. Виявлено, що використання генеративних моделей та спеціалізованих платформ (JADL, Quizlet) дозволяє змінити парадигму навчання від механічного засвоєння термінів до ситуативного моделювання професійних завдань. Доведено, що впровадження таких агентів у систему дуальної військової освіти дозволяє формувати оперативну сумісність на ментальному рівні ще на етапі навчання. Це визначено як стратегічний чинник зміцнення національної обороноздатності та необхідна умова успішної інтеграції України в систему колективної безпеки Північноатлантичного Альянсу. Стаття містить порівняльний аналіз моделей підготовки, що підтверджує ефективність ШІ у нівелюванні комунікативних завдань та оптимізації часових ресурсів освітнього процесу.

Ключові слова: соціальні комунікації, професійна комунікація, військова термінологія, дуальна освіта, штучний інтелект, медіація, оперативна сумісність, STANAG 6001

Постановка проблеми. Сучасні трансформації у військовій освіті вимагають переосмислення комунікації як базового механізму передачі професійних сенсів. У сучасному глобалізованому світі контакти носіїв різних лінгвокультур стають нормою, проте «...незнання або неадекватне відтворення норм мовленнєвої та немовленнєвої

поведінки створює труднощі ... і може спричинити різноманітні комунікативні девіації» [1, с. 251].

У межах теорії соціальних комунікацій військова освіта постає як складна система взаємодії між суб'єктами навчання та технологічними засобами трансляції знань. Особливої ваги тут набуває точність і стандартизованість терміноло-

гії. «У контексті підготовки військових фахівців доцільно спиратися на фундаментальні засади маркетингової політики комунікацій, які розглядають процес передачі інформації як систему взаємопов'язаних елементів: відправника, кодування, каналу передачі та декодування» [10, с. 15].

Згідно з підходами Г. Афенченко та О. Богоявленського, ефективність такої взаємодії залежить від мінімізації завад на кожному етапі. Окрему увагу в дослідженні займає штучний інтелект як інструмент, що автоматизує кодування та декодування термінологічних одиниць. Це робить повідомлення зрозумілим і точним, що є критично важливим при опануванні стандартів НАТО.

Впровадження дуальної форми здобуття освіти посилює комунікативне навантаження на майбутніх офіцерів, оскільки вони одночасно залучені до теоретичного навчання та професійного середовища. Як зазначає В. І. Ковальчук, дуальна освіта постає як «ефективна форма професійної підготовки, що забезпечує органічне поєднання навчання з продуктивною працею» [6, с. 60]. Це створює потребу в медіаторах, здатних швидко адаптувати навчальний контент до практичних вимог. Законодавче підґрунтя цього процесу в Україні визначає Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти, затверджена Кабінетом Міністрів у 2018 році [16]. У цих умовах ІІІ стає необхідним медіатором, що поєднує теоретичну базу підручника з практичним бойовим досвідом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливе місце в межах дослідження посідає роль штучного інтелекту в сучасному освітньому просторі. Його потенціал як інтелектуального агента, здатного до глибокої персоналізації освітнього процесу та автоматизації зворотного зв'язку в реальному часі, ґрунтовно аналізує С. Литвинова [8]. Дослідниця акцентує увагу на тому, що ІІІ-технології трансформують позицію студента, перетворюючи його на активного суб'єкта цифрової взаємодії, що корелює з нашою гіпотезою про ІІІ як активного медіатора професійного дискурсу. Питання комунікативної лінгвістики та девіацій, що виникають під час міжкультурної взаємодії, ґрунтовно досліджені у працях Ф. Бацевича [1], чий посібник «Основи комунікативної лінгвістики» є базовим для розуміння процесів кодування та декодування смислів. Теоретичне підґрунтя для розуміння медіаційних процесів у соціальних системах закладено у працях В. Різуна, який визначає комунікацію як складну соціосистемну взаємодію, та Г. Почепцова, чий дослідження стратегічних та військових комунікацій дозволяють адаптувати

загальні моделі передачі інформації до специфічних умов оборонного сектору [17; 13]. Теоретико-методологічні засади дуальної освіти як форми інтеграції теорії та практики, що забезпечує органічне поєднання навчання з продуктивною працею, висвітлені у працях В. Ковальчука [6]. Питання професійної підготовки майбутніх офіцерів та їхньої адаптації до стандартів НАТО досліджували О. Бойко та С. Ярош [2], акцентуючи увагу на важливості іншомовної компетентності. Вплив великих мовних моделей на трансформацію вищої освіти та використання генеративного ІІІ як тьютора розглядає В. Кухаренко [7]. Питання стратегічного значення цифрових технологій та ІІІ для національної безпеки та оборони України висвітлені у працях В. Горбуліна та А. Шевцова [4].

Попри наявність ґрунтовних досліджень у галузях соціальних комунікацій та військової педагогіки, роль ІІІ саме як комунікативного медіатора у термінологічній підготовці офіцерів в умовах дуальної освіти залишається фрагментарною. Існує нагальна потреба в дослідженні того, як цифрові «інтелектуальні агенти» можуть мінімізувати термінологічний дисонанс та забезпечити ментальну оперативну сумісність із партнерами Альянсу, що і зумовило вибір теми даної статті.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз комунікативного потенціалу технологій штучного інтелекту у процесі вивчення військової термінології в умовах дуальної освіти. Для досягнення мети поставлено такі завдання: 1) окреслити теоретичні засади професійної комунікації у військовій освіті; 2) розкрити роль штучного інтелекту у термінологічній підготовці; 3) охарактеризувати основні інструменти штучного інтелекту з позицій соціальних комунікацій.

Методологічну основу роботи становить міждисциплінарний підхід, що синтезує положення теорії соціальних комунікацій, лінгвістики та цифрових педагогічних технологій [1; 2; 4; 13]. Для реалізації поставлених завдань використано комплекс методів: теоретичний аналіз наукового дискурсу – для вивчення концепцій соціальних комунікацій; комунікативний аналіз – для визначення ролі термінології як професійного коду; порівняльний метод – для зіставлення традиційних та цифрових моделей навчання; метод узагальнення – для обґрунтування медіаційної функції штучного інтелекту.

Виклад основного матеріалу

Теоретичні засади дослідження професійної комунікації у військовій освіті

Професійна комунікація, зокрема військова, характеризується високим рівнем регламентова-

ності, стандартизації та термінологічної точності. У цьому контексті військова термінологія виконує функцію спеціалізованого коду, який забезпечує узгодженість дій і взаєморозуміння між учасниками професійної взаємодії. Теоретичним підґрунтям для аналізу таких складних структур є комунікативістика, яка, за визначенням Ф. Бацевича, «завдяки своїй інтегративній природі об'єднує досягнення всіх напрямів досліджень інформаційних систем» [1, с. 13]. Це дозволяє розглядати термінологічну підготовку офіцерів не просто як лінгвістичне завдання, а як проектування надійної системи передачі професійних смислів.

У теорії соціальних комунікацій комунікація розглядається як процес передавання та інтерпретації смислів, що відбувається в межах певних соціальних інституцій «з метою адаптації організації до змін внутрішнього середовища і досягнення поставлених цілей» [10, с. 88].

З позицій комунікативної лінгвістики термін виступає не лише номінативною одиницею, а й носієм інституційно закріпленого смислу. У системі стандартів НАТО термінологія виконує роль універсального комунікативного інструменту, що забезпечує міжкультурну та міжпрофесійну взаємодію [4].

Роль штучного інтелекту у термінологічній підготовці офіцерів

У контексті дуальної освіти особливої ваги набуває впровадження штучного інтелекту (ШІ) як «цифрового містка», що забезпечує ефективне формування фахової компетентності майбутніх офіцерів. Згідно з «Доктриною підготовки сил оборони України», цифровізація визначена ключовим етапом переходу ЗСУ на стандарти НАТО для досягнення оперативної сумісності. Як зазначено у Наставі з бойової підготовки: «Бойова підготовка направлена на динамічну і інноваційну спрямованість, високотехнологічність, реалістичність та зміну шаблонного військового мислення на креативну ініціативу. Використання нових технологій, імітаційних моделей, тренажерів та їх поєднання з реальною обстановкою має значно покращити рівень підготовки та зменшити витрати матеріальних ресурсів...» [3, с. 15].

Як зазначає С. Г. Литвинова, технології штучного інтелекту сьогодні виступають інтелектуальними агентами, що забезпечують ефективну взаємодію між складним освітнім контентом та студентом, автоматизуючи зворотний зв'язок у реальному часі [8, с. 20]. Це дозволяє розглядати ШІ не просто як технічний засіб, а як активного учасника комунікаційного процесу, що виконує

роль медіатора між жорстко регламентованою базою стандартів STANAG та курсантом.

Реалізація зазначеної медіаційної функції відбувається за декількома функціональними напрямками, ключовим із яких є адаптивна контекстуалізація. У межах цього напрямку «ШІ-агенти трансформують статичні термінологічні одиниці у динамічні сценарії, що адаптуються до когнітивного рівня студента» [8, с. 16].

Симуляція професійної взаємодії: використання генеративних моделей створює умови для інтенсивної апробації мовленнєвих актів у віртуальному бойовому середовищі. У такому форматі будь-яка термінологічна похибка миттєво ідентифікується алгоритмом, що забезпечує оперативну корекцію професійного мовлення та закріплення правильних комунікативних стереотипів.

Мінімізація семантичних бар'єрів: застосування алгоритмів обробки природної мови (NLP) гарантує високу точність трансляції професійного коду. Це дозволяє нівелювати ризики викривлення змісту та запобігти виникненню комунікативних девіацій, помилок, недоречностей», концептуалізованих Ф. Бацевичем [1, с. 92], що є критично важливим для збереження автентичності інформації у військовій сфері.

Для офіцера зразка 2026 року володіння термінологією – це не лише лінгвістична навичка, а стратегічна здатність керувати складними системами в єдиному інформаційному просторі з партнерами Альянсу. Станом на 2024 рік «в Україні вже впроваджено близько 315 стандартів НАТО, які є спільними правилами для всіх членів та партнерів блоку. Інтеграція українських військових в НАТО теж потребує відповідного рівня підготовки» [19, с. 1].

Центральне місце в цьому процесі посідають угоди STANAG (Standardization Agreements); зокрема, стандарт STANAG 6001 визначає рівні володіння іноземною мовою, виступаючи фундаментальним джерелом для обґрунтування вимог до мовної та термінологічної підготовки в системі дуальної військової освіти. Використання технологій ШІ у цьому процесі дозволяє персоналізувати навчання, адаптувати термінологічні бази до умов реального бойового застосування та значно прискорити досягнення стандартів взаємосумісності через інтерактивну медіацію. Загально відомо, що володіння іноземною мовою є вагомим чинником конкурентоспроможності фахівця на сучасному ринку праці [18, с. 62].

Сучасна повномасштабна війна спричинила докорінну зміну парадигми військового управління. Швидкість реалізації управлінського циклу

OODA (спостереження, орієнтація, рішення, дія) сьогодні критично залежить від спроможності миттєво інтерпретувати гетерогенну інформацію, що надходить із супутників, БпЛА, систем управління боєм (C4ISR) та у процесі взаємодії з іноземними інструкторами. Фундаментальним аспектом у цьому контексті є вплив інформаційних потоків на якість прийняття рішень, що ґрунтовно досліджено Г. Почепцовим у межах теорії стратегічних комунікацій [13]. Науковець доводить, що точність комунікації безпосередньо корелює з ефективністю управління, що є особливо актуальним для прискорення когнітивних процесів у межах циклу OODA.

Водночас критичним викликом сьогодення постає термінологічний дисонанс. Використання радянської термінологічної бази в поєднанні зі стандартами західного зразка створює ситуацію «мовного хаосу». Наприклад, семантична невідповідність у назвах тактичних прийомів або технічних параметрів сучасного озброєння та військової техніки (ОВТ) призводить до фатальних затримок у розгортанні сил. Як зазначено у «Доктрині підготовки сил оборони України», відсутність уніфікованого понятійного апарату формує бар'єр оперативної сумісності, що унеможлиблює безперешкодну інтеграцію підрозділів у спільні операції з партнерами НАТО [15].

Шаблонність навчання: традиційні методи підготовки часто фокусуються на механічному тлумаченні, що суперечить вимогам «Настанови з бойової підготовки» щодо «зміни шаблонного військового мислення на креативну ініціативу» [3, с. 15].

Роль майбутніх офіцерів виступає не просто як ретранслятор наказів, а як інтелектуальний вузол, що має фільтрувати та кодувати інформацію згідно зі стандартом STANAG 6001. Технології ШІ покликані розширити це «вузьке місце» під-

готовки, автоматизуючи перехід від «кількісного» до «якісного» навчання (див. табл. 1).

Інструментарій штучного інтелекту як система медіації термінологічної підготовки

У системі дуальної військової освіти реалізація медіативної функції ШІ здійснюється через інтеграцію спеціалізованих платформ, які ми класифікуємо як «інтелектуальних агентів» професійної комунікації. Ці інструменти утворюють багаторівневу цифрову екосистему, де кожен сервіс відповідає за окремий аспект формування компетентності майбутнього офіцера.

Технологічна медіація письма. Такі інструменти як Linguix та Grammarly, адаптивні мовні сервіси виконують функцію технологічного медіатора між курсантом і суворими нормами військової документації англійською мовою. Вони забезпечують автоматизований аналіз помилок та дотримання формалізованих шаблонів бойових наказів і рапортів. Згідно з методичними рекомендаціями НУОУ [11, с. 31], це сприяє формуванню лінгвістичної точності, необхідної для взаємодії в багатонаціональних штабах, що підвищує нормативність передачі службової інформації.

Когнітивна медіація пам'яті. Системи інтервального повторення (наприклад, Quizlet з режимом «Q-Chat» або Anki) інтервальні алгоритми виконують роль медіатора між короткотривалою та довготривалою пам'яттю курсанта. Це критично важливо для засвоєння фундаментальних абревіатур (C2, SA, ROE). Завдяки алгоритмам адаптивного повторення (Spaced Repetition), навчання персоналізується під когнітивні особливості індивіда [9]. Як зазначають О. Бойко та С. Ярош, стабільність і швидкість відтворення термінів у професійному спілкуванні безпосередньо залежить від регулярності такої інтелектуальної медіації [2, с. 49].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика моделей термінологічної підготовки майбутніх офіцерів

Параметр порівняння	Традиційна модель (репродуктивна)	Інноваційна модель (ШІ + Дуальна освіта)
Методика засвоєння	Механічне засвоєння списків термінів (лінійне навчання).	Контекстне засвоєння через вирішення тактичних задач.
Зворотний зв'язок	Відкладений (після перевірки викладачем).	Миттєвий (корекція помилок системою ШІ в реальному часі).
Реалістичність	Навчальні тексти та статичні мануали.	Динамічні симулятори бойової обстановки з голосовим керуванням.
Адаптивність	Однаковий темп для всієї групи.	Персоналізована траєкторія залежно від рівня STANAG 6001.
Креативність	Дія за шаблоном, обмежений словниковий запас.	Стимулювання ініціативи через непередбачуваність ШІ-сценаріїв.
Витрати ресурсів	Високі (час інструкторів, паперові носії).	Оптимізовані (автоматизація рутинних перевірок, цифрові бази).

Симулятивна медіація мовлення та когнітивної діяльності. Великі мовні моделі (**ChatGPT, Claude, Gemini, Perplexity**), адаптовані до стандартів НАТО, постають активними медіаторами усної професійної взаємодії. Вони дозволяють моделювати складні сценарії радіообміну в реальному часі, виконуючи роль «цифрового тьютора» [7]. Окреме місце посідають моделі з відкритим кодом (наприклад, **Llama 3**), які можуть функціонувати в автономному (офлайн) режимі, що забезпечує необхідний рівень безпеки та конфіденційності військової інформації. У межах «Доктрини управління військами» такий підхід забезпечує формування компетентностей швидкого прийняття рішень та оперативного реагування в умовах критичного дефіциту часу [5, с. 34].

Стратегічна медіація освітнього шляху. Платформи **JADL (Joint Advanced Distributed Learning)** та вітчизняні **ADL-системи** інтегрують елементи штучного інтелекту для динамічного управління персоналізованими векторами навчання. У цьому контексті ШІ виступає стратегічним медіатором між теоретичними освітніми цілями військової академії та реальним практичним досвідом, що здобувається у військових частинах [12]. Це гарантує безперервність підготовки та її відповідність вимогам «Доктрини підготовки сил оборони України», де цифровізація визначена як ключовий інструмент досягнення оперативної сумісності [3, с. 15].

Отже, представлений інструментарій – це не просто перелік програм, а цілісна система, що забезпечує послідовні рівні медіації: **письмо** → **пам'ять** → **усна мова** → **індивідуальна траєкторія навчання**.

Визначено, що медіаційна функція ШІ реалізується на кількох рівнях: від автоматизації контролю мовної точності (технологічна медіація) до моделювання сценаріїв бойової взаємодії

в реальному часі (симулятивна медіація). Перспективи подальших досліджень полягають у розробці конкретних методичних рекомендацій щодо інтеграції великих мовних моделей у підготовку офіцерів за стандартами STANAG 6001, що є критично важливим для забезпечення оперативної сумісності з підрозділами НАТО.

Висновки. У ході дослідження встановлено, що застосування технологій штучного інтелекту у вивченні військової термінології в умовах дуальної освіти має потужний комунікативний потенціал. Трактуювання ШІ як активного медіатора професійної комунікації дозволяє мінімізувати семантичні втрати при трансляції професійного коду та оптимізувати взаємодію між теоретичним контентом і практичним досвідом курсанта.

Визначено, що медіаційна функція ШІ реалізується на кількох ієрархічних рівнях:

- **технологічному** (автоматизація лінгвістичної точності через Linguix, Grammarly);
- **когнітивному** (інтервальне повторення термінології у Quizlet);
- **симулятивному** (інтерактивне моделювання професійного дискурсу за допомогою великих мовних моделей ChatGPT, Claude, Gemini, Perplexity);
- **стратегічному** (дифузія освітніх траєкторій у системах JADL/ADL).

Окремо обґрунтовано значущість використання моделей із відкритим кодом (Llama 3) для забезпечення автономності та інформаційної безпеки в процесі підготовки офіцерів. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці спеціалізованих навчальних промптів та методичних рекомендацій для підготовки військових фахівців за стандартами STANAG 6001, що є критично важливим для зміцнення національної оборонної спроможності та досягнення оперативної сумісності з партнерами НАТО.

Список літератури:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-ге вид., доповн. Київ : Академія, 2009. 376 с. (Серія «Альма-матер»).
2. Бойко О. В., Ярош С. П. Цифрові інструменти формування іншомовної компетентності офіцерів. *Збірник наукових праць НУОУ*. 2023. № 2 (75). С. 45–55.
3. ВКДП 7-00(16).01. Настанова «З бойової підготовки Сил підтримки Збройних Сил України» : затв. наказом командувача Сил підтримки ЗСУ від 21 груд. 2020 р. № 104. Київ : Командування Сил підтримки ЗСУ, 2020. 184 с. URL: <https://ru.scribd.com/document/772165762/2-ВКДП-7-0016-01-НАС-3-БП-СИЛ-ПДТР-ЗСУ> (дата звернення: 23.01.2026).
4. Горбулін В. П., Шевцов А. І. Штучний інтелект у сфері національної безпеки та оборони України: виклики і перспективи. *Стратегічні пріоритети*. 2020. № 1 (53). С. 5–18.
5. Доктрина управління військами (силами) Збройних Сил України. Київ : ГШ ЗСУ, 2021. 84 с.
6. Ковальчук В. І. Дуальна освіта як форма інтеграції теорії і практики у професійній підготовці фахівців. *Педагогічні науки*. 2018. № 72. С. 58–64.

7. Кухаренко В. М. Генеративний штучний інтелект в освіті. *Академія когнітивних наук*. 2023. № 11. С. 34–48.
8. Литвинова С. Г. Штучний інтелект в освіті: сучасний стан та перспективи розвитку. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 76, № 2. С. 14–26. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v76i2.3772>
9. Лященко М. С. Використання мобільних застосунків у процесі термінологічної підготовки майбутніх фахівців. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2021. № 4(2). С. 115–124.
10. Маркетингова політика комунікацій : навч. посіб. У 2 ч. Ч. 2. Практикум: ситуаційні та тестові завдання / Г. В. Афонченко та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. 232 с.
11. Методичні рекомендації щодо впровадження стандартів НАТО в освітній процес ВВНЗ. Київ : НУОУ, 2021. 120 с.
12. Офіційний портал Joint Advanced Distributed Learning (JADL). URL: <https://jadl.act.nato.int/> (дата звернення: 25.01.2026).
13. Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2008. 216 с.
14. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 07.01.2026).
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України» : Указ Президента України від 25 берез. 2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021> (дата звернення: 24.01.2026).
16. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 верес. 2018 р. № 660-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p> (дата звернення: 24.01.2026).
17. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підручник для студ. Київ : Просвіта, 2008. 260 с.
18. Смушак О. М. Комунікативна компетентність як чинник конкурентоспроможності майбутнього фахівця. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія». 2018. Вип. 7. С. 60–65.
19. Стандарти НАТО в англійській: STANAG 6001. CASES. media. URL: <https://cases.media/article/standarti-nato-v-angliiskii-standart-6001> (дата звернення: 23.01.2026).

Kulikova H. A., Rublova R. I., Nikiforov I. A. ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES AS A MEDIATOR OF PROFESSIONAL COMMUNICATION IN THE TERMINOLOGICAL TRAINING OF OFFICERS (BY THE EXAMPLE OF DUAL EDUCATION)

The article explores the complex problem of developing professional communicative and terminological competence in future officers within the dual education system amid the intensive digitalization of the military sphere. Taking into account the provisions of the Law of Ukraine “On Education” regarding the implementation of the dual form of learning as a means of integrating theoretical knowledge and practical skills, the role of Artificial Intelligence (AI) as an intellectual “digital bridge” and an active mediator of professional discourse is analyzed through the prism of the theory of social communications.

It is substantiated that the implementation of AI technologies significantly minimizes semantic losses during the transmission and decoding of specialized military information, which is critical for unifying the conceptual apparatus with international partners. The study conceptualizes AI as an intellectual intermediary that intensifies the interaction between academic training and real-world combat experience, contributing to the achievement of a high level of operational interoperability within NATO standards.

Special attention is paid to the analysis of AI tools as “intelligent agents” that automate feedback and adapt educational trajectories to the individual cognitive needs of cadets in accordance with STANAG 6001 requirements. It is revealed that the use of generative models and specialized platforms (JADL, Quizlet) facilitates a paradigm shift in training—from the mechanical memorization of terms to the situational modeling of professional tasks. It is proved that the integration of such agents into the dual military education system allows for the formation of operational interoperability at the mental level during the training stage. This is identified as a strategic factor in strengthening national defense capability and a necessary condition for Ukraine’s successful integration into the North Atlantic Alliance’s collective security system. The article provides a comparative analysis of training models, confirming the effectiveness of AI in neutralizing communicative barriers and optimizing the time resources of the educational process.

Keywords: social communications, professional communication, military terminology, dual education, artificial intelligence, mediation, interoperability, STANAG 6001.

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.04.2026